

Nasjonalt meldesystem for uønska hendingar

Vi les ofte i media at det er på tide at Noreg får eit nasjonalt meldesystem for alle uønska hendingar som skjer på sjukehus. Blant anna kan vi lese i Helserevynen (01.11.2007) at «I både Danmark og Sverige har de nasjonale rapporteringssystemer, mens vi i Norge kun har lokale systemer». Noreg har faktisk eit nasjonalt meldesystem for rapportering av uønska hendingar som skjer på sjukehus.

Noreg var i si tid eit føregangslannd når det gjeld slike system – meldesystemet blei etablert i Helsedirektoratet så tidleg som i 1993 (Helsedirektoratet skifta namn til Statens helsetilsyn i 1994). Saman med plikta til internkontroll legg dette til rette for systematisk avvikshandtering og kvalitetssikring.

Med andre ord kan vi slå fast at

- Noreg har Meldesentralen (www.helsetilsynet.no/meldesentralen)
- Danmark har DPSD (Dansk PatientSikkerhedsDatabase) (www.dpsd.dk)
- Sverige har Lex Maria (www.socialstyrelsen.se).

«Stammespråket» i tilsynet:

- Vi seier «§ 3–3-meldingar» og reknar med at alle skjønner kva vi snakkar om
- Vi snakkar om IK-2448 og trur at alle skjønner at dette er det skjemaet det skal meldast på.

Men ofte trengst det ei forklaring på kva dette er: § 3–3-melding er heimla i lov om spesialisthelsetjenesten m.m. § 3–3: «Helseinstitusjon som omfattes av denne loven, skal snarest mulig gi skriftlig melding til Helsetilsynet i fylket om betydelig personskade som volder på pasient som følge av ytelse av helsetjeneste eller ved at en pasient skader en annen. Det skal også meldes fra om hendelser som kunne ført til betydelig personskade.»

Skjemaet IK-2448 er meldeskjemaet som

- blir fylt ut på sjukehus og andre helseinstitusjonar som yter spesialisthelsetenester
- blir sendt til Helsetilsynet i fylket
- blir registrert i databasen – Meldesentralen.

Eit revidert meldeskjema blei teke i bruk frå september 2007. Skjemaet blei revidert for å ta høgde for endringar i lovverket og sikre betre datakvalitet. Meldeskjemaet og rettleiing til

skjemaet finn ein på www.helsetilsynet.no under «Meldeordning – betydelig personskade og forhold som kunne ført til betydelig personskade». Statens helsetilsyn har også eit prosjekt i gang for å gjere denne meldeordninga elektronisk.

Kvifor melde?

Hovudføremålet med meldeplikta er å avklare årsaka til hendingar og å førebyggje at tilsvarende hendingar skjer igjen, slik at pasientar ikkje risikerer å bli utsette for skade. Meldeplikta er meint å støtte opp under internkontrollsystemet og kvalitetsarbeidet i helseinstitusjonen.

Helsetilsynet i fylket går gjennom hendingane og registrerer dei i den nasjonale databasen (Meldesentralen). Helsetilsynet gir råd og fører tilsyn med korleis helseinstitusjonane handterer alvorlege hendingar og gjer internkontrollarbeidet. Forhold som går att, eller andre alvorlege forhold som utgjer ein fare for tryggleiken til pasienten eller er eigna til å påføre pasientane stor belastning, blir følgde opp.

Statens helsetilsyn bruker data frå databasen til Meldesentralen for å utarbeide systematiske oversikter over hendingar og kvalitetsmanglar i helsetenesta¹. Årsrapportane frå Meldesentralen gir tilbakemelding til tenesta, og desse data blir ein del av prosessen for å prioritere kva tema og område tilsynet skal fokusere på.

Det er ikkje meininga at meldesystemet skal kunne setje eit tal på førekomsten av uønskte hendingar, dødsfall eller skadar. Dei om lag 2000 meldingane som kvar år blir registrerte, gir både helseinstitusjonane og tilsynsorgana nyttig informasjon om kva som skjer, men ikkje om kor ofte det skjer. Sjølv om vi arbeider for å få opp meldefrekvensen, veit vi at ikkje alle uønska hendingar blir melde.

Meininga er heller ikkje å straffe helsepersonell som rapporterer, men å identifisere feil i systemet som kan rettast opp.

Elles kan ein finne nyttig informasjon i offentleg statistikk frå mellom anna Statistisk sentralbyrå (SSB), Norsk Pasientregister (NPR) og Kriminalpolitisen (KRIPOS). Statistikken frå Norsk Pasientskadeerstatning (NPE) gir til dømes utfyllande opplysningar om risikobiletet knytt til spesialisthelsetenesta.

¹ Meldesentralen. Årsrapportar 1994–2006. www.helsetilsynet.no

«Ein person som gjer ein feil og ikkje rettar på han, han gjer enda ein feil.»

Konfucius